

Αύγουστος 1944

Ο Γιάννης Ιωαννίδης γεννήθηκε το 1900 στην Βουλγαρία. Υπήρξε μέλος του ΚΚΕ ήδη από τον Ιανουάριο του 1920. Πολύ σύντομα αναρριχήθηκε στις κορυφαίες θέσεις του ΚΚΕ, ως μέλος του

Ο Γιάννης Ιωαννίδης

πολιτικού γραφείου (έλαβε μέρος σε όλα τα κομματικά σώματα του ΚΚΕ από το 1931 έως το 1951) και αντιπρόσωπος του ΚΚΕ στην Ρωσία κατά τον μεσοπόλεμο, ενώ επί Μεταξά φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία σε συνθήκες σκληρής απομόνωσης. Τον Ιούλιο του 1942 ο Ιωαννίδης θα καταφέρει να δραπετεύσει και αποτέλεσε μαζί με τον Γιώργη Σιάντο και τον Έκτορα Μακρίδη την ηγεσία του ΚΚΕ στα χρόνια της Κατοχής και αυτό λόγω της απουσίας του γραμματέα του Κόμματος Νίκου Ζαχαριάδη που βρισκόταν αιχμάλωτος στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Νταχάου. Σύμφωνα με τον φιλοΕΑΜικό ιστορικό Χάγκεν Φλάισερ ο Ιωαννίδης εξελίχθηκε σε άτυπο αλλά ισχυρό "Β' γραμματέα του ΚΚΕ" στα χρόνια της κατοχής

Ο Γιάννης Ιωαννίδης ήταν βασικό μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, έπαιξε ενεργό αν όχι ρυθμιστικό ρόλο σε όλες τις τελικές αποφάσεις του ΚΚΕ στα χρόνια της Κατοχής, έλαβε μέρος σε όλες τις κομματικές συνδιασκέψεις (ολομέλειες κτλ), σε κάποιες ήταν και ο κεντρικός εισηγητής, και έτσι αποτελεί μια σημαντική πηγή πληροφόρησης και ερμηνείας για τις προθέσεις και τις ενέργειες του κομμουνιστικού κόμματος στην περίοδο 1942-1945. Στις "αναμνήσεις" του, μια διαλογική συζήτηση με τον ερευνητή αλλά και στέλεχος του ΚΚΕ Α. Παπαπαναγιώτου καταγράφει την ισχυρή πρόθεση της ηγεσίας του ΚΚΕ να καταλάβει την εξουσία αμέσως μετά την αποχώρηση των Γερμανών πριν προλάβει να επιστρέψει η εξόριστη οικουμενική κυβέρνηση Παπανδρέου και πριν προλάβουν οι Άγγλοι να αντιδράσουν στέλνοντας στρατεύματα.

Σύμφωνα λοιπόν με τον ίδιο, το σύνθημα απόφαση του "πολιτικού γραφείου" που συνεδρίασε τον Αύγουστο του 1944 "όλοι επί ποδός πολέμου" δεν αφορούσε μόνο την εκδίωξη των Γερμανών από την

Ελλάδα σύμφωνα άλλωστε και το Αγγλικό σχέδιο "κιβωτός". Λέει ο ίδιος (σελ 266): "..Και αμέσως, αυτό δεν είναι γραμμένο, είναι γραμμένο δηλαδή αλλά είναι στο Γενικό Στρατηγείο, αμέσως παίρναμε απόφαση να προσανατολίσουμε όλες τις εκεί κοντινές μεραρχίες του ΕΛΑΣ προς την Αθήνα. Αυτό επίσης Αλέκο είναι ένα πράγμα που πάντα με έτρωγε. Ήταν να προσανατολίσουμε όλα τα τμήματα προς την Αθήνα. Εμείς πήραμε

απόφαση να προσανατολίσουμε τον στρατό, όλους προς τα εκεί προς την Αθήνα. Γιατί πάντα είχα την γνώμη ότι τελικά το ζήτημα θα κριθεί στην Αθήνα. Γιατί πάντα έμπαινε τι θα σου κάνουν οι Άγγλοι..."

Ουσιαστικά λοιπόν ο Ιωαννίδης αποκαλύπτει ότι η βασική προτεραιότητα του ΚΚΕ ήταν η κατάληψη της εξουσίας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού είχαν συνταχθεί λεπτομερή σχέδια που προέβλεπαν την επίθεση όλων των μονάδων του ΕΛΑΣ από την ύπαιθρο στην Αθήνα. Αλλά ας δούμε τι είπε ο ίδιος ο Ιωαννίδης για το σχέδιο αυτό:

"Από τα μέσα του 1943 εγώ είπα στον Θόδωρο και στον Μακρίδη να κάνει ένα σχέδιο κατάληψης των Αθηνών με βάση τις δυνάμεις που υπάρχουν και που μπορούμε εμείς να έχουμε και τις δυνάμεις που έχουν αυτοί και μπορούνε να φέρουνε. Το σχέδιο αυτό έγινε. Το σχέδιο αυτό το κράτησα εγώ όλον τον καιρό. Αυτό το σχέδιο δεν το πήρε υπ' όψιν του ο Σιάντος. Το διάβασε φυσικά και δεν είπε ότι δεν είναι καλό και επιστημονικά καμωμένο. Ήταν ένα σχέδιο πολύ καλό που αν εμείς το χρησιμοποιούσαμε τον Δεκέμβρη θα είχαμε όχι βέβαια ριζικές αλλαγές, αλλά καλύτερη κατάσταση. Δεν θα παθαίναμε αυτό το πράγμα. Δεν θα βγαίναμε έτσι από την Αθήνα..."

"Εμείς την Αθήνα θα την είχαμε πιασμένη, θα την είχαμε πάρει προτού αυτοί προλάβουν να πιάσουνε τις θέσεις και τα αυτά τους. Λοιπόν έγινε αυτό το σχέδιο. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι η καθοδήγηση του κόμματος είχε υπόψη της πως προς το τέλος του αγώνα εμείς θα βρισκόμασταν στην θέση να χρησιμοποιήσουμε βία για την κατάληψη της Αθήνας. Δεν είχε κανένα άλλο νόημα το σχέδιο αυτό...."

και τέλος...

" Τότε λέγαμε: εδώ στην Αθήνα θα κριθεί όλη η υπόθεση. Πρέπει να καταλάβουμε την Αθήνα. Έτσι και τόσες δυνάμεις από εμάς, τόσες από εκείνους, έτσι θα πολεμήσουμε, εκεί θα τους χτυπήσουμε, αυτό και εκείνο θα κάνουμε κτλ"

Η μαρτυρία του Ιωαννίδη ακριβώς επισημαίνει μια βασική μας θέση που είχαμε διατυπώσει και σε

Η Πλατεία Συντάγματος μετά τους πρώτους πυροβολισμούς στις 3 Δεκεμβρίου

προηγούμενο άρθρο. Τα "Δεκεμβριανά" δεν προκλήθηκαν ούτε από την "κρίση αποστράτευσης" ούτε από την δολοφονία των έξι διαδηλωτών στην Πλατεία Συντάγματος στις 3 Δεκεμβρίου. Τα "Δεκεμβριανά" ήταν μια αποτυχημένη και κακά σχεδιασμένη εκδήλωση της πάγιας πρόθεσης του ΚΚΕ να καταλάβει βίαια την εξουσία, πρόθεση που υπήρχε μόνιμα στο μυαλό των ηγετών του ΚΚΕ μετά την σημαντική ενίσχυση του ΕΛΑΣ από τον Ιταλικό οπλισμό της μεραρχίας "Πινερόλο"....

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ (δύο μικρές λεπτομέρειες)

Αποφάσισα να παρουσιάσω κατά γράμμα τις θέσεις του Ιωαννίδη, όχι μόνο για να μην κατηγορηθώ ότι αλλοίωσα τις "θέσεις" του σε ένα τόσο λεπτό και κρίσιμο θέμα, αλλά και για να δείξω πόσο χαμηλό (όχι μόνο μόρφωσης αλλά και απλής νοημοσύνης) ήταν το επίπεδο της ηγεσίας του ΚΚΕ που επιθυμούσε να αναλάβει και την εξουσία στην Ελλάδα. Ακόμη χειρότερα θα έλεγα για τον Βασίλη Μπαρτζώτα (τον περίφημο "Φάνη") αρχηγό του ΕΛΑΣ Αθηνών, του οποίου διάβασα πρόσφατα ένα "ιστορικό δοκίμιο" που έγραψε για τα "Δεκεμβριανά" και απόρησα πως υπήρξαν άνθρωποι που δέχονταν διαταγές από αυτόν και τον αναγνώριζαν και ως αρχηγό τους.

Επίσης ο ίδιος ο Ιωαννίδης κατονομάζει τον Γιώργη Σιάντο, ένα από τα σημαντικότερα στελέχη του ΚΚΕ στην Κατοχή, ως χαφιέ των Άγγλων.

Και μια λεπτομέρεια ακόμη. Ο ίδιος ο Ιωαννίδης αναφέρει στο σύντομο βιογραφικό του, ότι πριν παντρευτεί την πρώην γυναίκα του συντρόφου του Κολοζώφ ζήτησε άδεια από το Κόμμα...

I. Β. Δ.

Πηγή

Γιάννης Ιωαννίδης, "Αναμνήσεις" (προβλήματα της πολιτικής του ΚΚΕ στην Εθνική Αντίσταση 1940-1945), εκδόσεις "Θεμέλιο"

Χάγκεν Φλάισερ, Στέμμα και Σβάστιγκα, εκδόσεις Παπαζήση

<http://www.istorikathemata.com/2010/12/1944.html#more>